

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.7.2012
COM(2012) 363 final

2012/0193 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των
οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης**

{SWD(2012) 195 final}

{SWD(2012) 196 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1.1 Γενικό πλαίσιο

Η απάτη και οι παρεμφερείς παράνομες δραστηριότητες που αναπτύσσονται εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για τον προϋπολογισμό της Ένωσης και, κατά συνέπεια, για τους φορολογούμενους. Ο στόχος του προϋπολογισμού της Ένωσης να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης και να δημιουργήσει ανάπτυξη και απασχόληση υπονομεύεται σε περίπτωση κατάχρησης των κονδυλίων, κυρίως σε καιρούς δημοσιονομικής υπευθυνοποίησης και εξυγίανσης καθώς και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την ανάπτυξη. Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής για το 2010 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹, οι εικαζόμενες περιπτώσεις απάτης αντιπροσωπεύουν περίπου 600 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, ως έσοδα και ως δαπάνες, παρά το ισχύον νομικό πλαίσιο. Μπορεί να υποτεθεί ότι το πραγματικό ποσό είναι ακόμη υψηλότερο, δεδομένου ότι δεν έχουν ανιχνευθεί και αναφερθεί όλες οι περιπτώσεις.

Η Ένωση πρέπει να υπερασπιστεί τα χρήματα του φορολογούμενου με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, κάνοντας χρήση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ζημιά που προξενείται στον προϋπολογισμό της Ένωσης επιβάλλει την ανάληψη δράσης για να εξασφαλιστεί ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου, εφόσον χρειάζεται, του ποινικού δικαίου. Παρά την ανάπτυξη κεκτημένου της Ένωσης στο συγκεκριμένο τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει την απάτη, τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες², τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει δισταμένους κανόνες που οδηγούν συχνά σε διαφορές όσον αφορά τα επίπεδα προστασίας στο πλαίσιο των εθνικών νομικών συστημάτων τους. Αυτή η κατάσταση αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει ισοδύναμη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και ότι τα μέτρα που λαμβάνονται κατά της απάτης δεν έχουν επιτύχει το απαιτούμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

Για παράδειγμα, όσον αφορά την απάτη τα κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει ορισμούς του συγκεκριμένου εγκλήματος σε πολλές διαφορετικές μορφές νομοθεσίας, που κυμαίνονται από το γενικό ποινικό δίκαιο, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει ειδικά ή γενικά αδικήματα, έως το φορολογικό ποινικό δίκαιο³. Παρόμοιες διαφορές μπορούν να παρατηρηθούν όσον

¹ COM(2011)595 τελικό και συνοδευτικά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2011)1107, 1108 και 1109 τελικό

² Σύμβαση της 26ης Ιουλίου 1995 (EE C 316 της 27.11.1995, σ. 49) (απάτη)· Πρώτο Πρωτόκολλο της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1996 (EE C 313 της 23.10.1996, σ. 2) και Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1997 (EE C 195 της 25.6.1997) (διαφθορά)· Πρωτόκολλο της 29ης Νοεμβρίου 1996 (EE C 151 της 20.5.1997, σ. 2) (ερμηνεία από το Δικαστήριο)· Δεύτερο πρωτόκολλο της 19ης Ιουνίου 1997 (EE C 221 της 19.7.1997, σ. 12) (νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες).

³ Βλέπε εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης PIF, COM (2004) 709 τελικό, της 25.10.2004 και COM(2008) 77 τελικό της 14.2.2008.

αφορά τα επίπεδα των κυρώσεων που ισχύουν για αυτές τις μορφές εγκλήματος στα διάφορα κράτη μέλη⁴ :

KM	Κυρώσεις
AT	Ποινή φυλάκισης μέχρι 6 μήνες (άρθρο 146 StGB), 3 έτη (άρθρο 147 παράγραφοι 1 και 2 StGB) ή 10 έτη (άρθρο 147 παράγραφος 3 και άρθρο 148 StGB)· ποινή φυλάκισης 3 ή 5 έτη και χρηματική ποινή μέχρι το διπλάσιο του μη καταβληθέντος ποσού (άρθρο 7 AEG)
BE	Ποινή φυλάκισης από 1 μήνα έως 5 έτη (άρθρο 450 του κώδικα φορολογίας εισοδήματος), ποινή φυλάκισης από 2 μήνες έως 3 έτη (άρθρο 451 του κώδικα φορολογίας εισοδήματος) και χρηματικές ποινές (άρθρα 259, 260 και 261 του γενικού δικαίου περί δασμών και ειδικών φόρων κατανάλωσης)
BG	Ποινή φυλάκισης από 1 έως 8 έτη (άρθρα 209 και 210 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 3 έως 10 έτη (άρθρο 211 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 2 έως 8 έτη (άρθρο 212 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 3 έως 10 έτη (άρθρο 212 παράγραφος 3 του ποινικού κώδικα)
CY	Ποινή φυλάκισης 5 ετών (άρθρο 300 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης μέχρι 3 έτη ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει το ποσόν των 5 125,80 ή αμφότερα
CZ	Ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη (άρθρα 209 - 212 του ποινικού κώδικα)
DK	Ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το 1 έτος και 6 μήνες (άρθρο 279 του ποινικού κώδικα) (άρθρο 289A του ποινικού κώδικα), 8 έτη σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος
EE	Χρηματική ποινή ή ποινή φυλάκισης μέχρι 3 έτη (άρθρο 209 του ποινικού κώδικα), 5 έτη (άρθρο 210 του ποινικού κώδικα)
FI	Χρηματική ποινή ή ποινή φυλάκισης από 14 ημέρες έως 2 έτη (Κεφάλαιο 36, Τμήμα 1 του ποινικού κώδικα), (Κεφάλαιο 29, Τμήμα 1 του ποινικού κώδικα) (Κεφάλαιο 29, Τμήμα 5 του ποινικού κώδικα), 4 μήνες έως 4 έτη σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος
FR	Ανώτατη ποινή φυλάκισης 5 ετών και χρηματική ποινή 375 000 ευρώ (άρθρα 313-1 έως 313-3 του ποινικού κώδικα), και, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος, ανώτατη ποινή φυλάκισης 7 ετών και χρηματική ποινή 750 000 ευρώ
DE	Ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα 5 έτη ή χρηματική ποινή (άρθρο 263 του ποινικού κώδικα)
EL	Μεταξύ 10 ημερών και 5 ετών , από 3 μήνες έως 5 έτη (άρθρο 386 παράγραφος 1 του ποινικού κώδικα), από 2 έως 5 έτη σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος
HU	Ποινή φυλάκισης που μπορεί να ανέλθει μέχρι 2 έτη (άρθρο 318 του ποινικού κώδικα), 5 έτη (άρθρο 314 του ποινικού κώδικα) .
IR	Ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα 5 έτη (τμήμα 42 του νόμου του 2001)
IT	Ποινή φυλάκισης από 6 μήνες έως 3 έτη και χρηματική ποινή από 51 έως 1 032 ευρώ (Άρθρο 640.1 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 1 έως 6 έτη (άρθρο 640α του ποινικού κώδικα)
LV	Ποινή φυλάκισης διάρκειας όχι μεγαλύτερης των 3 ετών , ή προσωρινή κράτηση ή κοινωφελής εργασία ή χρηματική ποινή που δεν μπορεί να υπερβεί το εξηκονταπλάσιο του κατώτατου μηνιαίου μισθού (17 074,20ευρώ) (Τμήμα 177 του ποινικού δικαίου)
LT	Κοινωφελής εργασία ή χρηματική ποινή ή περιορισμός της ελευθερίας ή προσωρινή κράτηση ή ποινή φυλάκισης για διάστημα μέχρι 3 έτη (άρθρο 182 του ποινικού κώδικα) ή μέχρι 8 έτη (σοβαρό έγκλημα)
LU	Ποινή φυλάκισης από 1 μήνα έως 1 έτος ή χρηματική ποινή από 500 ευρώ έως 30 000 ευρώ (άρθρο 490 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από μήνα έως 1 έτος ή χρηματική ποινή από 500 ευρώ έως 10 000 ευρώ (Άρθρο 498 του ποινικού κώδικα)
MT	Ποινή φυλάκισης από 4 μήνες έως 1 έτος (άρθρο 298 παράγραφος 1 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τους 18 μήνες και χρηματική ποινή από 2 329,37 ευρώ έως 34 940, 60 ευρώ (άρθρο 298C του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 7 μήνες έως 2 έτη (άρθρο 308 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 1 έως 6 μήνες ή χρηματική ποινή (άρθρο 309 του ποινικού κώδικα)

⁴ Ο πίνακας αποτελεί απόσπασμα μιας πιο εκτενούς επισκόπησης, εξίσου και για άλλα αδικήματα, στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση οδηγίας. Ο πίνακας θα πρέπει να δώσει μια κατά προσέγγιση εικόνα της κατάστασης στα κράτη μέλη μέχρι τον Δεκέμβριο του 2011.

KM Κυρώσεις	
NL	Ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το 1 έτος (άρθρο 328 του ποινικού κώδικα), τα 2 έτη (άρθρο 334 του ποινικού κώδικα), τα 3 έτη (άρθρο 360 του ποινικού κώδικα), τα 4 έτη (άρθρα 227 και 326 του ποινικού κώδικα) ή τα 6 έτη (άρθρα 225, 336 και 359 του ποινικού κώδικα) ή χρηματικές ποινές μέχρι 76 000 ευρώ .
PL	Ποινή φυλάκισης μεταξύ 3 μηνών και 5 ετών (άρθρο 297 του ποινικού κώδικα)
PT	Ποινή φυλάκισης μέχρι 3 έτη ή χρηματική ποινή (άρθρο 217 του ποινικού κώδικα)
RO	Ποινή φυλάκισης μεταξύ 6 μηνών και 12 ετών (άρθρο 215 του ποινικού κώδικα) (βασική υπόθεση)
SI	Ελάχιστη ποινή φυλάκισης 3 μηνών και μέγιστη 3 ετών (άρθρο 229 KZ-1), ποινή φυλάκισης ου δεν υπερβαίνει τα 3 έτη (άρθρο 211 KZ-1), ανώτατη ποινή φυλάκισης 5 ετών (άρθρο 228 KZ-1), χρηματική ποινή ή μέγιστη ποινή φυλάκισης 3 ετών (άρθρο 231 KZ-1)
SK	Ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη (Τμήμα 221 του ποινικού κώδικα), ποινή φυλάκισης από 1 έως 5 έτη (Τμήμα 222-225)
ES	Ποινή φυλάκισης από 6 μήνες έως 3 έτη (άρθρο 252 του ποινικού κώδικα)
SE	Ανώτατη ποινή φυλάκισης 2 ετών (Κεφάλαιο 9, Τμήμα 1 του ποινικού κώδικα)
UK	Συνοπτική διαδικασία: ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες , χρηματική ποινή ή αμφότερα (Τμήμα 1 του νόμου περί απάτης του 2006): παραπομπή σε δίκη: ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα 10 έτη , χρηματική ποινή ή αμφότερα.

Αυτές οι διαφορές έχουν αρνητική επίπτωση στην αποτελεσματικότητα των ενωσιακών πολιτικών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως καταδεικνύεται στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση. Κοινά ποινικά αδικήματα σε όλα τα κράτη μέλη θα μείωναν τον κίνδυνο διστάμενων πρακτικών, δεδομένου ότι θα εξασφάλιζαν ενιαία ερμηνεία και ομοιογενή τρόπο κάλυψης όλων των απαιτήσεων σχετικά με την άσκηση δίωξης. Θα ενίσχυαν επίσης το αποτρεπτικό αποτέλεσμα και το κατασταλτικό δυναμικό των σχετικών διατάξεων και θα μείωναν τα κίνητρα που ωθούν τους δυνάμει δράστες να μετακινούνται προς επεικέστερες δικαιοδοσίες στο εσωτερικό της Ένωσης προκειμένου να ασκήσουν τις εκ προθέσεως παράνομες δραστηριότητές τους.

Η ισοδύναμη προστασία των οικονομικών της συμφερόντων αποτελεί επίσης ζήτημα αξιοπιστίας των θεσμικών οργάνων και των άλλων οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, καθώς επίσης ζήτημα κατοχύρωσης της νόμιμης εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Κατά συνέπεια, η παρούσα πρόταση θα πρέπει να καλύπτει όχι μόνον την υπό στενή έννοια απάτη, αλλά και άλλες συναφείς με την απάτη μορφές παράνομης συμπεριφοράς μέσω των οποίων προκαλείται ζημία στον προϋπολογισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της παρακώλυσης των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων. Το καθοριστικό στοιχείο είναι η ύπαρξη κέρδους που πραγματοποιείται εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ και, επομένως, εις βάρος όλων των φορολογουμένων.

Ένας επιπλέον λόγος για την πρόταση νέας νομοθετικής πράξης είναι η ανάγκη θέσπισης συγκεκριμένων μέτρων για την εφαρμογή της συνολικής στρατηγικής προσέγγισης της Επιτροπής στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης. Η Επιτροπή, κατά συνέπεια, υποβάλλει την πρόταση της παρούσας οδηγίας.

1.2 Νομικό πλαίσιο

Τα πρώτα στοιχεία της ποινικής προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης εισήχθησαν το 1995 με τη σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τα συνοδευτικά πρωτόκολλα (κείμενα τα οποία στο εξής αναφέρονται συλλογικά ως «σύμβαση PIF»)⁵. Η σύμβαση PIF επικυρώθηκε στη συνέχεια από, και τέθηκε σε ισχύ σε σχέση με, όλα σχεδόν τα κράτη μέλη⁶. Τα συναφή γενικά μέτρα ποινικού δικαίου της Ένωσης περιλαμβάνουν την απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος⁷, την οποία η Επιτροπή πρότεινε να αντικαταστήσει με οδηγία σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁸ για τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Το πλαίσιο αυτό συμπληρώθηκε από γενικά μέτρα ποινικού δικαίου της Ένωσης για την καταπολέμηση ορισμένων παράνομων δραστηριοτήτων που είναι ιδιαίτερα επιζήμιες για τη νόμιμη οικονομία, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες⁹ και η διαφθορά¹⁰, τα οποία, ακόμα και αν δεν αναφέρονται ειδικά στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, συμβάλλουν επίσης στην προστασία των συμφερόντων αυτών.

Τον Μάιο του 2011, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης με μέσα του ποινικού δικαίου και με διοικητικές έρευνες¹¹, η οποία συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της¹². Τα έγγραφα αυτά αναφέρονται στη σωρεία διατάξεων σχετικά με τους ορισμούς των αδικημάτων και τις ποινικές κυρώσεις που έχουν αναπτυχθεί σε όλη την ΕΕ σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο και ορίζουν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να θεωρεί το ποινικό δίκαιο ως ένα από τα στοιχεία που θα επέτρεπαν τη βελτίωση της παρούσας κατάστασης.

Η ανακοίνωση με τον τίτλο «Προς μια πολιτική ποινικού δικαίου της ΕΕ» του Σεπτεμβρίου 2011¹³ προτείνει ένα γενικό πλαίσιο για το περιεχόμενο και τη διάρθρωση του ποινικού δικαίου της ΕΕ, καθώς και γενικές αρχές της ενωσιακής ποινικής νομοθεσίας, τονίζοντας κυρίως την ανάγκη για το ποινικό δίκαιο της ΕΕ να μην υπερβαίνει αυτό που είναι αναγκαίο και αναλογικό για την υλοποίηση των στόχων του.

Αναπτύχθηκε σταδιακά ένα σύνολο κανόνων διοικητικού δικαίου για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 προβλέπει διοικητικούς κανόνες για την αντιμετώπιση των παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων

⁵ Βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 2.

⁶ Δεύτερη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των πρωτοκόλλων της, 14.2.2008, COM(2008)77 τελικό, στο τμήμα 4.1. Και άλλα κράτη μέλη κύρωσαν από τότε τη Σύμβαση και τα πρωτόκολλά της. Μόνο η Τσεχική Δημοκρατία δεν την έχει κυρώσει ακόμα, αλλά έχει κινήσει τη σχετική εσωτερική συνταγματική διαδικασία.

⁷ ΕΕ L 68 της 15.3.2005, σ. 49.

⁸ COM(2012) 85 τελικό της 12.3.2012.

⁹ Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, που αργότερα καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2005/60/ΕΚ της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ.15.

¹⁰ Απόφαση της Επιτροπής της 6.6.2011 για τη θέσπιση μηχανισμού υποβολής εκθέσεων της ΕΕ για την καταπολέμηση της διαφθοράς, C(2011) 3673 τελικό.

¹¹ COM(2011) 293 τελικό της 26.5.2011.

¹² SEC(2011) 621 τελικό της 26.5.2011.

¹³ COM(2011) 573 τελικό της 20.9.2011.

της Ένωσης¹⁴, συνοδευόμενος από τομεακές διοικητικές ρυθμίσεις¹⁵. Εκτός από τα προαναφερθέντα οριζόντια μέσα που αφορούν ειδικά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, ορισμένες διατάξεις διοικητικού δικαίου της Ένωσης περιλαμβάνουν σχετικές διατάξεις που αφορούν παράνομες δραστηριότητες εις βάρος του δημόσιου χρήματος της Ένωσης¹⁶.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

2.1 Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η Επιτροπή διαβουλευθήκε επανειλημμένα με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Επιτροπή ιδιαίτερα διαβουλευθήκε με εξειδικευμένους πανεπιστημιακούς στον τομέα του ποινικού δικαίου στις 25 Οκτωβρίου 2011 καθώς και με δημοσίους υπαλλήλους από τα κράτη μέλη σε ειδική συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2011 με τη συμμετοχή εκπροσώπων της επιτροπής πολιτικών ελευθεριών, δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι απόψεις των εισαγγελικών αρχών των κρατών μελών συγκεντρώθηκαν μέσω ερωτηματολογίων και συζητήσεων στο φόρουμ των Γενικών Εισαγγελέων που συγκλήθηκε από την Eurojust στη Χάγη στις 23 Ιουνίου 2011 και εκ νέου στις 16 Δεκεμβρίου 2011. Επίσης, η Επιτροπή συναντήθηκε με αντιπροσώπους της Ένωσης Φορολογουμένων της Ευρώπης κατά τη συνεδρίαση εμπειρογνομόνων που πραγματοποιήθηκε στις 25 Ιανουαρίου 2012.

Οι εμπειρογνώμονες τόνισαν σημαντικές αδυναμίες του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κυρίως όσον αφορά τις προθεσμίες παραγραφής για την άσκηση δίωξης. Οι πανεπιστημιακοί τόνισαν τη σημασία της αρχής βάσει της οποίας το ποινικό δίκαιο θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον ως έσχατο μέτρο, προσδίδοντας τη δέουσα προσοχή στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Δεδομένου ότι το ποινικό δίκαιο αποτελεί έναν πολύ αυστηρό μηχανισμό κοινωνικού ελέγχου, που επηρεάζει σημαντικά θεμελιώδεις ατομικές ελευθερίες, θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατο μέτρο και να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να προστατεύει τα θεμελιώδη συμφέροντα, ενώ παράλληλα θα σέβεται τις ατομικές ελευθερίες και θα αποβαίνει προς όφελος των πολιτών. Οι εμπειρογνώμονες των κρατών μελών σε γενικές γραμμές στήριζαν τον επιδιωκόμενο από την Επιτροπή στόχο, ήτοι την προστασία των χρημάτων των φορολογουμένων και θεμελιωδών συμφερόντων άξιων ισοδύναμης προστασίας στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των επαγγελματιών του χώρου επικρατούσε ευρέως η αντίληψη ότι σημαντικό στοιχείο συνιστά η σαφής ποινική νομοθεσία που εξασφαλίζει ομοιογενές πλαίσιο, η οποία θα πρέπει να συμπληρώνεται με μέτρα σε δικονομικό επίπεδο για να καλυφθούν οι αδυναμίες που οι ίδιοι διαπίστωσαν στο πλαίσιο αυτό. Το τελευταίο σημείο συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής που προβλέπει χωριστή πρωτοβουλία σχετικά με δικονομικά μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης το 2013. Η Ένωση Φορολογουμένων της Ευρώπης

¹⁴ ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1.

¹⁵ Για παράδειγμα, στον γεωργικό τομέα, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 73/2009 για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς, ΕΕ L 30 της 31.1.2009, σ. 16.

¹⁶ Επισκόπηση αυτών των νομικών μέσων, βλέπε: «Study on the legal framework for the protection of EU financial interest by criminal law» (Μελέτη σχετικά με το νομικό πλαίσιο της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ μέσω του ποινικού δικαίου) RS 2011/07, 4 Απριλίου 2012, σ. 22.

εξέφρασε τη σθεναρή υποστήριξή της για την πρόθεση της Επιτροπής να διαφυλάξει καλύτερα τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης από κάθε κατάχρηση, καθώς και για την προσέγγισή της να δημιουργήσει ένα γενικό ποινικό πλαίσιο με αποτρεπτικό χαρακτήρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

2.2 Εκτίμηση επιπτώσεων

Η Επιτροπή διενήργησε εκτίμηση επιπτώσεων των εναλλακτικών επιλογών πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα εξωτερικής μελέτης που ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2012¹⁷. Αφού εξετάστηκαν οι πιθανές επιλογές, η εκτίμηση επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να προτιμηθεί μια λύση, η οποία, ιδίως, θα ανέπτυσσε ορισμένα είδη συναφών με την απάτη αδικημάτων, θα εισήγαγε ελάχιστες κυρώσεις και θα εναρμόνιζε τις προθεσμίες παραγραφής.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

3.1 Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 325 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο 325 ορίζει την αρμοδιότητα της ΕΕ να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τα οποία «έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα». Το άρθρο 325 παράγραφος 4 καθορίζει τη νομοθετική διαδικασία για τη θέσπιση των απαραίτητων μέτρων, με σκοπό την παροχή αποτελεσματικής και ισοδύναμης προστασίας. Προβλέπει επίσης μια νομική βάση για τη έκδοση νομοθεσίας σχετικά με την απάτη και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα που αναπτύσσεται εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης. Ο όρος απάτη, στο συγκεκριμένο πλαίσιο, πρέπει να εκληφθεί με την ευρεία έννοιά του συμπεριλαμβάνοντας επίσης ορισμένα συναφή της απάτης ποινικά αδικήματα.

Η καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης αποτελεί πολύ συγκεκριμένο τομέα πολιτικής, όπως καταδεικνύεται από τη θέση της διάταξης σε ένα ειδικό κεφάλαιο που αφορά την «Καταπολέμηση της απάτης» στο πλαίσιο του τίτλου «Δημοσιονομικές διατάξεις» της Συνθήκης. Επίσης, πουθενά αλλού στη Συνθήκη δεν εμφανίζεται ο όρος «αποτρεπτικός χαρακτήρας». Αυτό σημαίνει ότι, σε αυτόν τον ιδιαίτερο τομέα, η Ένωση έχει στη διάθεσή της ευρύ φάσμα εργαλείων. Η ιδιαιτερότητα αυτή ενισχύεται περαιτέρω από το άρθρο 310 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ που ήδη στο πρώτο άρθρο του τίτλου για τις δημοσιονομικές διατάξεις υπογραμμίζει την ανάγκη καταπολέμησης («καταπολεμούν») των παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Το άρθρο 325 έχει ως στόχο να προστατεύει το μοναδικό συμφέρον που βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της πολιτικής με προτεραιότητα, ήτοι το δημόσιο χρήμα της Ένωσης, ανεξάρτητα από τα αν πρόκειται για έσοδα ή δαπάνες.

¹⁷ Ειδική σύμβαση αριθ. JUST/2011/EVAL/FW/1023/A4 - «Study on the legal framework for the protection of EU financial interests by criminal law».

- Η προστασία του δημόσιου χρήματος της Ένωσης αντιπροσωπεύει ένα συμφέρον αλληλεγγύης στο επίπεδο της Ένωσης που είναι διαφορετικό από το άθροισμα των εθνικών οικονομικών συμφερόντων των κρατών μελών. Για το λόγο αυτό, η Συνθήκη αναθέτει στην Ένωση ισχυρές εξουσίες για να λαμβάνει «μέτρα» τα οποία «θα έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα» και «θα προσφέρουν αποτελεσματική» (άρθρο 325 παράγραφος 1) και «ισοδύναμη προστασία» (άρθρο 325 παράγραφος 4)¹⁸. Η αποτρεπτική, αποτελεσματική και ισοδύναμη προστασία περιλαμβάνει από τη φύση της και από ιστορική άποψη (βλέπε Σύμβαση ΡΙΦ του 1995), μια διάσταση ποινικού δικαίου. Το ποινικό δίκαιο χρειάζεται για να υπάρχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα στο συγκεκριμένο τομέα, στον οποίο η απειλή κυρώσεων ποινικού χαρακτήρα και οι επιπτώσεις τους όσον αφορά την υπόληψη των δυνάμει δραστών μπορεί να υποτεθεί ότι λειτουργεί κατ' αρχήν ως ισχυρό αντικίνητρο για τη διάπραξη της παράνομης πράξης. Επομένως, το άρθρο 325 περιλαμβάνει την εξουσία θέσπισης διατάξεων ποινικού δικαίου, στο πλαίσιο της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά όλων των πιθανών μορφών παράνομων προσβολών, γεγονός που δεν ίσχυε όσον αφορά το αντίστοιχο άρθρο 280 παράγραφος 4 της Συνθήκης ΕΚ.
- Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης δεν καθορίζονται από την ίδια τη Συνθήκη, αλλά είναι σαφές ότι αυτός ο όρος, ο οποίος παραπέμπει σε έννοια ευρύτερη της έννοιας του «προϋπολογισμού», που χρησιμοποιείται αλλού στη Συνθήκη (π.χ. στο άρθρο 310 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο) καλύπτει όλους τους πόρους των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της¹⁹.

Η παρούσα πρόταση αντικαθιστά την πρόταση οδηγίας σχετικά με την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας²⁰.

3.2 Επικουρικότητα, αναλογικότητα και σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Η δράση της Ένωσης κρίνεται απαραίτητη βάσει των ακόλουθων παραγόντων:

Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης αφορούν στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της. Επομένως, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, από τη φύση τους και εξ αρχής, τοποθετούνται στο επίπεδο της Ένωσης. Υπό την έννοια αυτή, επομένως, βρίσκονται ακόμα περισσότερο «στο κέντρο της Ένωσης» απ' ό,τι ένας τομέας οι κανόνες του οποίου αποτελούν το αντικείμενο εναρμόνισης στα κράτη μέλη. Μπορούν να συγκριθούν περισσότερο ως προς τη μορφή και την ουσία με τους κανόνες για την αυτοπροστασία των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, κυρίως όσον αφορά τη φυσική ασφάλεια και την ασφάλεια των τεχνολογιών των πληροφοριών. Ως εκ τούτου, δεν είναι θέμα που μπορεί να αντιμετωπισθεί από μόνα τα κράτη μέλη. Αυτή η διαπίστωση επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η ίδια η Συνθήκη προβλέπει στο άρθρο 310 παράγραφος 6 και στο άρθρο 325 παράγραφοι 1 και 4 της ΣΛΕΕ την ανάγκη νομοθετικής δράσης της Ένωσης για τον καθορισμό ισοδύναμων και αποτρεπτικών μέτρων για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από παράνομες δραστηριότητες. Περαιτέρω, βάσει του άρθρου 48 του κανονισμού

¹⁸ Ibid..

¹⁹ Βλέπε επίσης, ως αναφορά, τον ορισμό στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95.

²⁰ COM(2001) 272 τελικό of 23.5.2001, όπως τροποποιήθηκε με το COM(2002)577 τελικό της 16.10.2002.

(ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι πλήρως υπεύθυνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης κατά όλα τα έσοδα και τις δαπάνες.

Η Ένωση μπορεί να προστατεύσει καλύτερα τα οικονομικά της συμφέροντα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών κανόνων της ΕΕ που ισχύουν στον τομέα αυτό. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται οι κανόνες για τον προϋπολογισμό του δημοσιονομικού κανονισμού, οι γενικοί κανόνες για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων μέσω του διοικητικού δικαίου και οι τομεακοί κανόνες που αφορούν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων στους διάφορους τομείς πολιτικής που μπορεί να θίγονται. Σε αυτούς μπορούν να προστεθούν διατάξεις *ποινικού δικαίου* για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, στο μέτρο που θα αποτελέσουν το αντικείμενο προσέγγισης. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη γενική αρχή της επικουρικότητας για τη νομοθεσία της ΕΕ σε σχέση με το ποινικό δίκαιο. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ μπορεί να νομοθετήσει μόνον εφόσον ο εκάστοτε στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικότερα με τη θέσπιση μέτρων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, αλλά απεναντίας, εξαιτίας της κλίμακας ή των συνεπειών του προτεινόμενου μέτρου, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης. Μόνον η Ένωση μπορεί να εκπονήσει δεσμευτική νομοθεσία, με στόχο την προσέγγιση των εθνικών διατάξεων, η οποία θα ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη και να δημιουργήσει τοιουτοτρόπως ένα νομικό πλαίσιο που να μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη των υπάρχοντων κενών, συμπεριλαμβανομένης ειδικότερα της απουσίας ισοδυναμίας, η οποία δεν συνάδει με τους στόχους της Συνθήκης όπως καθορίζονται στο άρθρο 325 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

Η παρούσα πρόταση είναι σημαντική για τα ακόλουθα δικαιώματα και αρχές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης: το δικαίωμα στην ελευθερία και την οικογενειακή ζωή (με τη δυνατότητα στερητικής της ελευθερίας ποινής για τους καταδικαζόμενους δράστες), η ελευθερία του επαγγέλματος και η επιχειρηματική ελευθερία (με τη δυνατότητα έκπτωσης από το δικαίωμα για τους καταδικαζόμενους δράστες), το δικαίωμα στην ιδιοκτησία (με τη δυνατότητα κλεισίματος επιχειρήσεων που διέπραξαν αδικήματα), οι χρηματικές ποινές μετά από καταδίκη και η δήμευση, η νομιμότητα και αναλογικότητα των ποινικών αδικημάτων (λόγω του ότι θεσπίζονται νέοι ορισμοί αδικημάτων), το δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα (λόγω της αλληλεπίδρασης με τα καθεστώτα διοικητικών κυρώσεων). Αυτές οι παρεμβολές δικαιολογούνται διότι εξυπηρετούν την εκπλήρωση στόχων γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζονται από την Ένωση (βλέπε άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη), και ειδικότερα την παροχή αποτελεσματικών και αποτρεπτικών μέσων για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Ενόψει της απουσίας βελτιώσεων όσον αφορά τα επίπεδα των παρατυπιών και της απάτης και την αναποτελεσματικότητα των ισχυόντων μέτρων βάσει της Σύμβασης PIF, είναι αναγκαίο να θεσπισθούν μέτρα ποινικού δικαίου για την καταπολέμηση και την πρόληψη της απάτης και των συναφών παράνομων δραστηριοτήτων. Υπήρξε ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να εξασφαλισθεί ότι τα μέτρα αυτά δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού και επομένως είναι αναλογικά.

3.3 Επιλογή νομικών μέσων

Για να θεσπιστούν εναρμονισμένες διατάξεις ποινικού δικαίου στον τομέα των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, ενώ θα αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη ορισμένος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τη δυνατότητα να επιβάλουν αυστηρότερες διατάξεις, η οδηγία αποτελεί την κατάλληλη πράξη.

3.4 Ειδικές διατάξεις

Άρθρο 1: Αντικείμενο – η διάταξη αυτή καθορίζει τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης και ειδικότερα ορίζει ότι εφαρμόζεται μόνο στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Άρθρο 2: Ορισμός των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης – η διάταξη αυτή παρέχει έναν ορισμό των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης που εφαρμόζεται στο σύνολο της πράξης. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαίωσε²¹ ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ, αφενός, της είσπραξης των εσόδων από ΦΠΑ σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και, αφετέρου, της απόδοσης των αναλογούντων πόρων από ΦΠΑ στον κοινοτικό προϋπολογισμό, επειδή οποιοδήποτε κενό στην είσπραξη των πρώτων οδηγεί δυνητικά σε μείωση των δεύτερων. Κατά συνέπεια, η απάτη στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας πρέπει να θεωρείται ότι θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και, ως εκ τούτου, καλύπτεται από την παρούσα πρόταση οδηγίας.

Άρθρο 3: Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης – η διάταξη αυτή παρέχει έναν ορισμό της δόλιας συμπεριφοράς που πρέπει να ποινικοποιηθεί στα κράτη μέλη.

Άρθρο 4: Συναφή με την απάτη αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης – η συγκεκριμένη διάταξη αφορά παράνομες δραστηριότητες στο πλαίσιο της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης.

Προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να ποινικοποιήσουν την ανέντιμη συμπεριφορά υποψηφίων στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Συμπεριλαμβάνει την παρεμφερή της απάτης συμπεριφορά, στο πλαίσιο της οποίας χορηγούνται σε ανάδοχο φορέα, στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αληθείς πληροφορίες, βασισμένες σε πληροφορίες που αδικαιολόγητα ελήφθησαν από δημόσιες αρχές. Τέτοια διάταξη υφίσταται ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη, αλλά το επίπεδο των κυρώσεων διαφέρει σημαντικά (για παράδειγμα, σε ένα από αυτά τα κράτη, η ποινή φυλάκισης ορίζεται σε μια ημέρα, ενώ σε κάποιο άλλο, έχει ελάχιστη διάρκεια τριών ετών)²². Υπολογίσθηκε ότι η απουσία αποτελεσματικής νομοθεσίας ως προς το θέμα αυτό συνεπάγεται ετήσιες απώλειες ύψους 40 εκατ. ευρώ για τον προϋπολογισμό της Ένωσης²³. Η νόθευση των διαγωνισμών μεταξύ συμμετεχόντων, η οποία διώκεται ήδη και τιμωρείται ποινικά στο επίπεδο της Ένωσης και σε αυτό των κρατών μελών, θα παραμείνει εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας.

Το άρθρο 4 παρέχει επίσης ορισμό της δωροδοκίας, βασισμένο σε μεγάλο βαθμό στην Σύμβαση PIF και τα πρωτόκολλά της, η οποία πρέπει να ποινικοποιηθεί στα κράτη μέλη. Οι εθνικές νομοθεσίες που θέτουν σε εφαρμογή τη Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του 1995 και τα πρωτόκολλά της και η σχετική νομολογία προσδιορίζουν την ανάγκη να αναπτυχθούν περαιτέρω οι ορισμοί της Σύμβασης περί ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας. Αντίθετα προς τη Σύμβαση PIF, δεν θα απαιτείται η συμπεριφορά να «παραβιάζει τα επίσημα καθήκοντα» για να καλύπτεται

²¹ Απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2011 στην υπόθεση C-539/09, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (ΕΕ C 25 της 28.1.2012, σ. 5).

²² «Study on the legal framework for the protection of EU financial interest by criminal law» RS 2011/07, 4 Μαΐου 2012, σ. 74.

²³ Ibidem, σ. 150

από τη διάταξη. Στο προκείμενο απαιτείται η θέσπιση ειδικής διάταξης, δεδομένου ότι η δωροδοκία αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα στον τομέα των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Το άρθρο 4 προβλέπει επίσης έναν ορισμό της κατάχρησης, ο οποίος καλύπτει τη συμπεριφορά δημοσίων υπαλλήλων, η οποία δε συνιστά απάτη με τη στενή έννοια του όρου, και η οποία συνίσταται στην κατάχρηση κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων αντίθετα προς τον προβλεπόμενο σκοπό, με πρόθεση να ζημιωθούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Γίνεται επίσης αναφορά στη νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, σε σχέση με τη νομιμοποίηση εσόδων από αδικήματα που ποινικοποιήθηκαν βάσει της οδηγίας, ούτως ώστε αυτού του είδους η νομιμοποίηση εσόδων να ποινικοποιηθεί στα κράτη μέλη. Αυτό θα εξασφαλίσει την εφαρμογή ενός ίδιου συστήματος κυρώσεων για το σύνολο των αδικημάτων που διαπράττονται εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Αυτό το άρθρο παρέχει ορισμό των δημόσιων λειτουργών, ο οποίος περιλαμβάνει όχι μόνον τα πρόσωπα που κατέχουν νομοθετικό, διοικητικό ή δικαστικό αξίωμα ή ασκούν κατ'άλλον τρόπο καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας για την Ένωση ή τα κράτη μέλη, αλλά επίσης τα πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα αυτού του είδους σε τρίτες χώρες. Πράγματι, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης χρήζουν προστασίας επίσης, στην περίπτωση ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας ή κατάχρησης κεφαλαίων, έναντι προσώπων τα οποία, στις τρίτες χώρες, διαχειρίζονται κεφάλαια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 5: Ηθική αυτοργία, συνέργεια και απόπειρα – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται στα προαναφερόμενα αδικήματα και απαιτεί από τα κράτη μέλη να ποινικοποιήσουν επίσης τις μορφές προπαρασκευής των αδικημάτων και συμμετοχής σε αυτά. Η ποινική ευθύνη για απόπειρα εξαιρείται για την πλειοψηφία των αδικημάτων, δεδομένου ότι οι βασικοί ορισμοί των εν λόγω αδικημάτων καλύπτουν ήδη στοιχεία απόπειρας.

Άρθρο 6: Ευθύνη των νομικών προσώπων – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται στο σύνολο των προαναφερομένων αδικημάτων και απαιτεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για τα ως άνω αδικήματα, αποκλείοντας παράλληλα τη δυνατότητα να υποκατασταθεί η ευθύνη αυτή στην ευθύνη φυσικών προσώπων.

Άρθρο 7: Κυρώσεις για τα φυσικά πρόσωπα – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται στο σύνολο των προαναφερομένων αδικημάτων και απαιτεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, και να προβλέπουν ένα ελάχιστο σύνολο ποινικών κυρώσεων για τα φυσικά πρόσωπα. Οι προβλεπόμενες ποινές είναι ανάλογες προς την βαρύτητα των αδικημάτων και αντίστοιχες προς εκείνες που επί του παρόντος προβλέπονται στην πλειοψηφία των κρατών μελών. Επίσης, το άρθρο 7 διευκρινίζει ορισμένες πτυχές της σχέσης μεταξύ της οδηγίας και των πειθαρχικών ποινών που αποφασίζονται για άλλους λόγους.

Άρθρο 8: Κατώτατα όρια των ποινών φυλάκισης – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται στο σύνολο των προαναφερομένων αδικημάτων και απαιτεί ορισμένη ελάχιστη διάρκεια φυλάκισης για ιδιαίτερα σοβαρά αδικήματα, βάσει κατώτατων ορίων που θεσπίζονται για κάθε αδίκημα. Η θέσπιση ελάχιστων ποινών θα εξασφαλίσει συνοχή, στο σύνολο της Ένωσης, από την άποψη των κυρώσεων που επιβάλλονται στα κράτη μέλη για συγκεκριμένο είδος συμπεριφοράς, κατά τρόπον ώστε τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης να προστατεύονται με αποτελεσματικό και ισοδύναμο τρόπο σε όλη την Ένωση. Το οικονομικό έγκλημα – συμπεριλαμβανομένης της απάτης – αποτελεί τομέα στον οποίο οι ποινικές κυρώσεις μπορούν να έχουν ιδιαίτερα αποτρεπτικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι οι ενδεχόμενοι δράστες

μπορεί να αναμένεται ότι θα υπολογίσουν κατά κάποιο τρόπο τους κινδύνους πριν να αποφασίσουν να επιδοθούν σε τέτοιου είδους εγκληματικές δραστηριότητες. Η θέσπιση ελάχιστων κυρώσεων θεωρείται, κατά συνέπεια, αναγκαία για να εξασφαλισθεί ότι μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα σε όλη την Ευρώπη. Η ελάχιστη ποινή των έξι μηνών παραμένει αναλογική σε σχέση με τη σοβαρότητα των εγκλημάτων και διασφαλίζει επίσης ότι υπάρχει δυνατότητα έκδοσης και εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιου για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης²⁴, κατοχυρώνοντας τοιούτοτρόπως όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών και αρχών επιβολής του νόμου.

Άρθρο 9: Είδη ελάχιστων κυρώσεων για τα νομικά πρόσωπα – αυτή η διάταξη είναι παρόμοια με αυτήν του άρθρου 7 και εφαρμόζεται στις κυρώσεις που επιβάλλονται στα νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 10: Δέσμευση και δήμευση – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται σε όλα τα προαναφερόμενα αδικήματα και απαιτεί την ύπαρξη μέσων για τη δέσμευση και τη δήμευση των προϊόντων και οργάνων αυτών των αδικημάτων.

Άρθρο 11: Διεθνής δικαιοδοσία – αυτή η διάταξη βασίζεται στις αρχές της εδαφικότητας και της προσωπικότητας. Εφαρμόζεται σε όλα τα προαναφερόμενα αδικήματα και απαιτεί την ύπαρξη βάσεων αρμοδιότητας για όλες τις δικαστικές αρχές που θα τους επιτρέπουν να κινησουν την έρευνα, να ασκήσουν δίωξεις και να παραπέμψουν ενώπιον του δικαστηρίου υποθέσεις που αφορούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Ενόψει του γεγονότος ότι η παρούσα οδηγία δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να ασκούν δίωξη σε περιπτώσεις απάτης που δεν υπάγονται στη διεθνή δικαιοδοσία τους, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα ανταλλάσσουν με τις τρίτες ενδιαφερόμενες χώρες τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν απατηλές πράξεις που διαπράχθηκαν από υπηκόους τρίτων χωρών εκτός του εδάφους της Ένωσης και θα συνεργάζονται με σκοπό τη δίωξη αυτών των πράξεων από τις αρμόδιες αρχές αυτών των χωρών.

Άρθρο 12: Παραγραφή των αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης – αυτή η διάταξη εφαρμόζεται σε όλα τα προαναφερόμενα αδικήματα και απαιτεί την καθιέρωση ελάχιστης προθεσμίας παραγραφής, καθώς και διάταξη για την προθεσμία παραγραφής στον τομέα της εκτέλεσης των κυρώσεων μετά από οριστική καταδίκη.

Άρθρο 13: Ανάκτηση – αυτή η διάταξη διευκρινίζει ότι η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν την ανάκτηση των ποσών που καταβλήθηκαν παράτυπα ως συνέπεια των αδικημάτων που αναφέρονται στην οδηγία, και αυτό ανεξάρτητα από τη διάταξη περί παραγραφής του άρθρου 12.

Άρθρο 14: Διάδραση με άλλες εφαρμοστέες νομικές πράξεις της Ένωσης – αυτή η διάταξη διευκρινίζει τη διάδραση μεταξύ συστημάτων διοικητικών και ποινικών κυρώσεων.

Άρθρο 15: Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης) – αυτή η διάταξη αντανακλά επακριβώς τη διάταξη για τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο δεύτερο πρωτόκολλο της Σύμβασης PIF. Η συμπερίληψη αυτής της διάταξης είναι αναγκαία λόγω της κατάργησης της Σύμβασης και των πρωτοκόλλων της από το άρθρο 16.

²⁴ EE L 190 της 18.7.2002, σ.1.

Άρθρο 16: Κατάργηση των συμβάσεων ποινικού δικαίου για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων – αυτή η διάταξη καταργεί τη Σύμβαση PIF του 1995 και τα πρωτόκολλά της.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ

Η παρούσα πρόταση δεν έχει άμεσες δημοσιονομικές επιπτώσεις για την Ένωση. Ωστόσο, έχει ως στόχο της να εμποδίσει τις απώλειες που προκαλούνται από παράνομες δραστηριότητες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης αυξάνοντας τις δυνατότητες αποτροπής και καθιστώντας αποτελεσματικότερη την εφαρμογή από τις ποινικές αρχές των κρατών μελών, καθώς και να διευκολύνει την ανάκτηση σε περιπτώσεις που ήδη υπάρχουν απώλειες οι οποίες προκλήθηκαν από παράνομες δραστηριότητες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 325 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου²⁵,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης αφορά όχι μόνο τη διαχείριση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, αλλά εκτείνεται σε όλα τα μέτρα που επηρεάζουν αρνητικά ή απειλούν να επηρεάσουν αρνητικά τα στοιχεία του ενεργητικού της Ένωσης, καθώς και εκείνα των κρατών μελών, στον βαθμό που έχουν ως προορισμό να στηρίζουν ή να σταθεροποιούν την οικονομία ή τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών σε συνάφεια με τις πολιτικές της Ένωσης.
- (2) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική, αναλογική και αποτρεπτική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, το ποινικό δίκαιο στα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσει να συμπληρώνει την προστασία που παρέχεται βάσει του διοικητικού και του αστικού δικαίου για τα πλέον σοβαρά είδη συμπεριφοράς που σχετίζονται με απάτη στο πεδίο αυτό, με παράλληλη αποφυγή των ασυνεπειών, τόσο εντός του πλαισίου κάθε τομέα όσο και μεταξύ αυτών των τομέων του δικαίου.
- (3) Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης επιβάλλει τη θέσπιση κοινού ορισμού της απάτης, ο οποίος να καλύπτει τις πρακτικές απάτης που αφορούν τόσο τις δαπάνες όσο και τα έσοδα και προκαλούν ζημία στον προϋπολογισμό της ΕΕ.
- (4) Η απάτη εις βάρος του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) μειώνει τα φορολογικά έσοδα των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, επηρεάζει την εφαρμογή ενιαίου

²⁵ EE C ... της ... , σ. .

συντελεστή στη βάση ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους. Όπως επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου²⁶, η τηρώντας το εφαρμοστέο δίκαιο της Ένωσης είσπραξη των εσόδων φόρου προστιθέμενης αξίας συνδέεται άμεσα με την διαθεσιμότητα των αντίστοιχων πόρων ΦΠΑ στον προϋπολογισμό της Ένωσης, δεδομένου οιοδήποτε κενό στην είσπραξη των πρώτων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δεύτερων. Κατά συνέπεια, η οδηγία καλύπτει τα έσοδα που απορρέουν από τις εισπράξεις ΦΠΑ στα κράτη μέλη.

- (5) Η αντιμετώπιση των σημαντικών συνεπειών που έχει για τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ η παράνομη μείωση των βασιζόμενων στον ΦΠΑ ιδίων πόρων και η εφαρμογή των κατώτατων ορίων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία πρέπει να ακολουθούν την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένης της ειδικής φύσης και της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του εν λόγω ιδίου πόρου, συμπεριλαμβανομένης της διαφορετικής συμπεριφοράς των κρατών μελών.
- (6) Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης ενδέχεται να επηρεασθούν αρνητικά σε περίπτωση που μεμονωμένοι συμμετέχοντες σε διαγωνισμό παρέχουν πληροφορίες στις αρχές που αναθέτουν συμβάσεις ή παρέχουν επιχορηγήσεις με βάση πληροφορίες οι οποίες έχουν αποσπασθεί με αθέμιτα μέσα, άμεσα ή έμμεσα, από την αρχή που διεξάγει τον εκάστοτε διαγωνισμό, με σκοπό την καταστράτηγηση ή στρέβλωση των κανόνων που ισχύουν για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή παροχής επιχορηγήσεων. Τέτοιου είδους πρακτικές ομοιάζουν σε μεγάλο βαθμό με την απάτη, αλλά δεν πρέπει κατ' ανάγκη να περιλαμβάνουν όλα τα στοιχεία τα οποία στοιχειοθετούν το αδίκημα της απάτης από μέρους του συμμετέχοντος σε διαγωνισμό, δεδομένου ότι η υποβαλλόμενη προσφορά είναι δυνατό να συνάδει πλήρως με το σύνολο των σχετικών απαιτήσεων. Η συμπεριφορά νόθευσης διαγωνισμών μεταξύ υποψηφίων παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού της Ένωσης και τους ισοδύναμους εθνικούς νόμους· υπόκειται σε μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης και σε κυρώσεις σε ολόκληρη την Ένωση και θα πρέπει να παραμείνει εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
- (7) Η ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομη δραστηριότητα εφαρμόζεται πλήρως στη νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από την τέλεση των αναφερόμενων στην παρούσα οδηγία ποινικών αδικημάτων. Παραπομπή στην εν λόγω νομοθεσία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το καθεστώς κυρώσεων που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις αξιόποινες πράξεις που ζημιώνουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
- (8) Η διαφθορά συνιστά ιδιαίτερα σοβαρή απειλή για τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, και ενδέχεται επίσης σε πολλές περιπτώσεις να συνδέεται με πρακτικές απάτης. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίες ειδικές διατάξεις ποινικοποίησης στον συγκεκριμένο τομέα. Πρέπει να διασφαλισθεί ότι τα συναφή αδικήματα καλύπτονται από τον ορισμό, ανεξάρτητα από το κατά πόσον η εκάστοτε συμπεριφορά συνιστά ή όχι παραβίαση επίσημων καθηκόντων. Σε ό,τι αφορά τα αδικήματα της παθητικής δωροδοκίας και της υπεξαίρεσης, είναι αναγκαίο να συμπεριληφθεί ένας ορισμός των δημόσιων λειτουργών ο οποίος να καλύπτει το σύνολο των σχετικών λειτουργών, ανεξάρτητα από το εάν αυτοί είναι διορισμένοι, εκλεγμένοι ή απασχολούμενοι βάσει

²⁶

Υπόθεση C-539/09 – ΕΕ C 25/08 της 28ης Ιανουαρίου 2012.

σύμβασης ή κατέχουν επίσημο αξίωμα, καθώς και τα πρόσωπα τα οποία είναι επιφορτισμένα με την παροχή υπηρεσίας από μέρους κρατικού ή άλλου δημόσιου φορέα προς τους πολίτες, ή εν γένει χάριν του δημόσιου συμφέροντος, χωρίς να κατέχουν επίσημο αξίωμα, π.χ. αναδόχους έργων που ασχολούνται με τη διαχείριση κονδυλίων της ΕΕ.

- (9) Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης ενδέχεται να επηρεασθούν αρνητικά από ορισμένα είδη συμπεριφοράς δημόσιου λειτουργού που αποβλέπουν στην υπεξαίρεση κονδυλίων ή περιουσιακών στοιχείων κατά τρόπο που δεν συνάδει με τον προβλεπόμενο σκοπό τους, και με την πρόθεση να ζημιωθούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να θεσπισθεί επακριβής ορισμός των αδικημάτων στα οποία εμπίπτουν οι πρακτικές αυτές της μορφής.
- (10) Ορισμένα αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σχετίζονται συχνά στην πράξη στενά με τα αδικήματα τα οποία υπάγονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης και στην ενωσιακή νομοθεσία που έχει ως βάση το εν λόγω άρθρο. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να εξασφαλισθεί η συνεκτικότητα της διατύπωσης των σχετικών διατάξεων με το περιεχόμενο της συγκεκριμένης νομοθεσίας.
- (11) Στον βαθμό που τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης ενδέχεται επίσης να θιγούν ή να απειληθούν από πρακτικές αποδιδόμενες σε νομικά πρόσωπα, τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να φέρουν ευθύνη για αξιόποινες πράξεις, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, οι οποίες διαπράττονται εξ ονόματός τους.
- (12) Προκειμένου να προστατεύονται τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης σε ισοδύναμο βαθμό μέσω μέτρων που θα πρέπει να λειτουργούν αποτρεπτικά στο σύνολο της Ένωσης, τα κράτη μέλη είναι σκόπιμο να προβλέπουν επίσης ορισμένους ελάχιστους τύπους και επίπεδα κυρώσεων για τις περιπτώσεις διάπραξης των αδικημάτων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. Τα επίπεδα των κυρώσεων δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τα αντίστοιχα αδικήματα και, για τον σκοπό αυτό, είναι σκόπιμο να θεσπισθεί ένα κατώτατο όριο, εκφρασμένο σε χρήμα, κάτω από το οποίο δεδομένη πράξη δεν είναι υποχρεωτικό να διώκεται ποινικά.
- (13) Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την προσήκουσα και αποτελεσματική εφαρμογή πειθαρχικών μέτρων. Οι κυρώσεις οι οποίες δεν μπορούν να εξομοιωθούν με ποινές επιβληθείσες βάσει του ποινικού δικαίου είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κατά τον καθορισμό της ποινής που πρέπει να επιβληθεί σε ένα άτομο για κάποιο από τα αδικήματα που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία σε επιμέρους περιπτώσεις· προκειμένου για τις λοιπές κυρώσεις, είναι σκόπιμο να τηρείται απαρεγκλίτως η αρχή *ne bis in idem*. Η παρούσα οδηγία δεν ποινικοποιεί πρακτικές οι οποίες δεν υπόκεινται επίσης σε πειθαρχικές κυρώσεις ή άλλου είδους μέτρα σε σχέση με την παράβαση επίσημων καθηκόντων, σε περιπτώσεις στις οποίες τέτοιου είδους πειθαρχικές κυρώσεις ή άλλα μέτρα είναι δυνατό να εφαρμοσθούν στα οικεία άτομα.
- (14) Οι κυρώσεις κατά φυσικών προσώπων για τις σοβαρότερες περιπτώσεις αδικημάτων θα πρέπει να περιλαμβάνουν ελάχιστες και μέγιστες ποινές φυλάκισης. Ο ορισμός αυτών των σοβαρών περιπτώσεων θα πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση με μια συγκεκριμένη ελάχιστη συνολική ζημία, εκφρασμένη σε χρήμα, που πρέπει να έχει προκληθεί από την εγκληματική συμπεριφορά κατά του ενωσιακού και, ενδεχομένως,

άλλου προϋπολογισμού. Η θέσπιση κατώτατων μέγιστων ποινών φυλάκισης είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ισοδύναμης προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σε ολόκληρη την Ένωση. Με τη θέσπιση ελάχιστης ποινής φυλάκισης έξι μηνών εξασφαλίζεται η δυνατότητα έκδοσης και εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για τα αδικήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλασίου σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, διασφαλίζοντας συγχρόνως την όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών επιβολής του νόμου. Οι κυρώσεις θα λειτουργήσουν επίσης ως ένα ισχυρό πανευρωπαϊκής εμβέλειας αντικίνητρο για τους επίδοξους εγκληματίες. Πιο αυστηρές ποινές θα πρέπει να επιβάλλονται σε περιπτώσεις όπου η αξιόποινη πράξη ετελέσθη στο πλαίσιο της λειτουργίας εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλασίου του Συμβουλίου 2008/841/ΔΕΥ²⁷.

- (15) Με δεδομένη, ιδίως, την κινητικότητα των δραστών και των εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς επίσης λόγω της περιπλοκότητας των σχετικών διασυνοριακών ερευνών, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους και να θεσπίσουν κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής, ούτως ώστε να είναι σε θέση να πατάξουν τις δραστηριότητες αυτές.
- (16) Προκειμένου να διασφαλισθεί η συνεκτικότητα του δικαίου της Ένωσης και η τήρηση της αρχής σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται να τιμωρείται κάποιος δύο φορές για την ίδια πράξη ή παράλειψη, είναι απαραίτητο να αποσαφηνισθεί η σχέση μεταξύ των κυρώσεων που προβλέπει η παρούσα οδηγία και των άλλων συναφών διοικητικών μέτρων που είναι δυνατό να επιβληθούν βάσει της νομοθεσίας της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή ειδικών διοικητικών μέτρων, χρηματικών ποινών και προστίμων δυνάμει του δικαίου της Ένωσης.
- (17) Με την επιφύλαξη των τυχόν άλλων υποχρεώσεων βάσει της νομοθεσίας της Ένωσης, είναι αναγκαίο να προβλέπεται καταλλήλως η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής με στόχο τη διασφάλιση αποτελεσματικής δράσης κατά των αξιόποινων πράξεων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία και βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής.
- (18) Είναι σκόπιμο να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 26^{ης} Ιουλίου 1995²⁸, και τα σχετικά πρωτόκολλα, της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1996²⁹ και της 29^{ης} Νοεμβρίου 1996³⁰.
- (19) Η προσήκουσα εφαρμογή της παρούσας οδηγίας από τα κράτη μέλη περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών και την ανταλλαγή τους μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και μεταξύ των αρμόδιων οργάνων της Ένωσης, αφετέρου. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των εθνικών αρμόδιων αρχών θα πρέπει να

²⁷ EE L 300 της 11.11.2008, σ. 42.

²⁸ EE C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

²⁹ EE C 313 της 23.10.1996, σ. 1.

³⁰ EE C 151 της 20.05.1997, σ. 1.

ρυθμίζεται από εθνικό νόμο που να τηρεί τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, της 28ης Ιανουαρίου 1981, και το πρόσθετο πρωτόκολλό της (ΣΕΣ αριθ. 181). Η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών θα πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις της απόφασης-πλαίσιου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου³¹. Στο βαθμό που δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από θεσμικά και λοιπά όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της Ένωσης, πρέπει να συμμορφώνονται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών³² και με τους εφαρμοστέους κανόνες σχετικά με το απόρρητο των δικαστικών ερευνών.

- (20) Το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα της εφαρμογής κυρώσεων βάσει του ποινικού δικαίου απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ειδικότερα, το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία επιλογής του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης, το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα της υπεράσπισης, τις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας των αξιόποινων πράξεων και ποινών, καθώς και την απαγόρευση της υποβολής ενός ατόμου σε ποινική δίκη και επιβολής ποινής δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη. Η παρούσα οδηγία επιδιώκει τον πλήρη σεβασμό των εν λόγω δικαιωμάτων και αρχών και πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.
- (21) Η παρούσα οδηγία θα εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την άρση των ασυλιών που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη, στο Πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον Οργανισμό του Δικαστηρίου και στα κείμενα που τα εφαρμόζουν, καθώς και παρόμοιων διατάξεων της νομοθεσίας των κρατών μελών.
- (22) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους γενικούς κανόνες και αρχές του εθνικού ποινικού δικαίου για την επιβολή και την εκτέλεση ποινών σύμφωνα με τα συγκεκριμένα περιστατικά κάθε μεμονωμένης υπόθεσης.
- (23) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από μόνα τα κράτη μέλη και μπορεί, ως εκ τούτου, λόγω της κλίμακας και των συνεπειών της, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο προαναφερθέν άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

³¹ EE L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

³² EE L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

Τίτλος Ι: Αντικείμενο και ορισμοί

Άρθρο 1 *Αντικείμενο*

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τις αναγκαίες ρυθμίσεις στον τομέα της πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης και των λοιπών παράνομων δραστηριοτήτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, με τον καθορισμό ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων.

Άρθρο 2 *Ορισμός των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης*

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης» νοούνται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες που καλύπτονται, αποκτώνται μέσω ή οφείλονται:

- α) στον προϋπολογισμό της Ένωσης·
- β) στους προϋπολογισμούς των θεσμικών και λοιπών οργάνων, υπηρεσιών και οργανισμών που έχουν ιδρυθεί βάσει των Συνθηκών ή στους προϋπολογισμούς των οποίων αυτά ασκούν τη διαχείριση και εποπτεία.

Τίτλος ΙΙ: Ποινικά αδικήματα στους τομείς της πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Άρθρο 3 *Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης*

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι υπόκειται σε τιμωρία, ως ποινικό αδίκημα, η ακόλουθη εκ προθέσεως τελούμενη συμπεριφορά:

- α) όσον αφορά τους δαπάνες, κάθε πράξη ή παράλειψη σχετικά με:
 - (i) τη χρήση ή την υποβολή πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την αχρεώστητη είσπραξη ή παρακράτηση πόρων που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή από προϋπολογισμούς των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό τους,
 - (ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα, ή
 - (iii) την μη κατά προορισμό χρήση των στοιχείων παθητικού ή των δαπανών, για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους χορηγήθηκαν·
- β) όσον αφορά τα έσοδα, κάθε πράξη ή παράλειψη σχετικά με:

- (i) τη χρήση ή την υποβολή πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την παράνομη μείωση των πόρων του προϋπολογισμού της Ένωσης ή προϋπολογισμών των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της,
- (ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα, ή
- (iii) τη μη κατά προορισμό χρήση ενός νόμιμα αποκτηθέντος ευεργετήματος με τα αυτά αποτελέσματα.

Άρθρο 4

Συναφή με την απάτη αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι υπόκειται σε τιμωρία, ως ποινικό αδίκημα, οποιαδήποτε παροχή πληροφοριών, ή παράλειψη παροχής πληροφοριών, σε οντότητες ή αρχές οι οποίες αναθέτουν συμβάσεις ή παρέχουν επιχορηγήσεις στο πλαίσιο διαδικασίας που έχει ως σκοπό την ανάθεση δημόσιας σύμβασης ή την παροχή επιχορήγησης στην οποία υπεισέρχονται τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, από υποψηφίους ή συμμετέχοντες σε διαγωνισμό, ή από πρόσωπα που είναι υπεύθυνα ή συμπράττουν στην κατάρτιση απαντήσεων σε προκηρύξεις διαγωνισμών ή αιτήσεων τέτοιων συμμετεχόντων για την παροχή επιχορήγησης, εφόσον διαπράττεται εκ προθέσεως και με σκοπό να καταστρατηγηθεί ή να στρεβλωθεί η εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας, αποκλεισμού, επιλογής ή ανάθεσης.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι υπόκειται σε τιμωρία, ως ποινικό αδίκημα, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³³, με αντικείμενο περιουσιακά στοιχεία προερχόμενα από αξιόποινες πράξεις οι οποίες εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι υπόκειται σε τιμωρία, ως ποινικό αδίκημα, η ακόλουθη εκ προθέσεως τελούμενη συμπεριφορά:
 - α) η συμπεριφορά δημόσιου λειτουργού ο οποίος ζητά ή λαμβάνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, για τον εαυτό του ή για τρίτο, ωφελήματα οποιασδήποτε φύσεως ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος, προκειμένου να προβεί ή να παραλείψει να προβεί σε ενέργεια σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατά τρόπο που ζημιώνει ή είναι πιθανό να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης (παθητική δωροδοκία)·
 - β) η συμπεριφορά οποιουδήποτε προσώπου το οποίο υπόσχεται ή παρέχει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, ωφέλημα οποιασδήποτε φύσεως σε δημόσιο λειτουργό, για τον εαυτό του ή για τρίτο, προκειμένου να προβεί ή να

³³

EE L 309 της 25.11.2005, σ. 15.

παραλείψει να προβεί σε ενέργεια σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατά τρόπο που ζημιώνει ή είναι πιθανό να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης (ενεργητική δωροδοκία).

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι υπόκειται σε τιμωρία, ως ποινικό αδίκημα (υπεξαίρεση), η συμπεριφορά δημόσιου λειτουργού ο οποίος εκ προθέσεως δεσμεύει ή εκταμιεύει πόρους ή ιδιοποιείται ή χρησιμοποιεί πόρους κατά τρόπο αντίθετο προς τον σκοπό για τον οποίον προορίζονταν, με σκοπό να βλάψει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «δημόσιος λειτουργός» νοείται:
 - α) κάθε πρόσωπο που ασκεί καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας για την Ένωση ή σε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα κατέχοντας νομοθετικό, διοικητικό ή δικαστικό αξίωμα·
 - β) κάθε άλλο πρόσωπο που ασκεί καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας για την Ένωση ή σε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα, χωρίς να κατέχει παρόμοιο αξίωμα, το οποίο συμμετέχει στη διαχείριση ή τη λήψη αποφάσεων σε σχέση με τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

Τίτλος III: Γενικές διατάξεις σχετικά με τα ποινικά αδικήματα στους τομείς της πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Άρθρο 5

Ηθική αυτουργία, συνέργεια και απόπειρα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η ηθική αυτουργία και η συνέργεια στα αδικήματα που καθορίζονται στον Τίτλο II υπόκεινται σε τιμωρία ως ποινικά αδικήματα.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι κάθε απόπειρα διάπραξης των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 ή στο άρθρο 4 παράγραφος 4 υπόκειται σε τιμωρία ως ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 6

Ευθύνη των νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα δύνανται να υπέχουν ευθύνη για οποιοδήποτε αδίκημα του Τίτλου II που διαπράχθηκε προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, με βάση:
 - α) εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου·
 - β) εξουσία λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου· ή
 - γ) εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ενός τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα δύνανται να υπέχουν ευθύνη όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 κατέστησε δυνατή τη διάπραξη οποιουδήποτε αδικήματος του Τίτλου II ενός όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του.
3. Η ευθύνη του νομικού προσώπου δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει την ποινική δίωξη των φυσικών προσώπων που είναι οι δράστες των αδικημάτων του Τίτλου II ή υπέχουν ποινική ευθύνη βάσει του άρθρου 5.
4. Για ενός σκοπούς ενός παρούσας οδηγίας, ως «νομικό πρόσωπο» νοείται κάθε οντότητα που έχει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξαιρουμένων των κρατών και των δημόσιων οργάνων κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 7

Κυρώσεις για τα φυσικά πρόσωπα

1. Προκειμένου για φυσικά πρόσωπα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η τέλεση των αδικημάτων του Τίτλου II επισύρει αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, περιλαμβανομένης ενός επιβολής προστίμου και ενός φυλάκισης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8.
2. Σε περιπτώσεις αξιόποινων πράξεων οι οποίες αφορούν βλάβη κατώτερη των 10.000 ευρώ και αποκόμιση οφέλους κατώτερου των 10.000 ευρώ και δεν περιλαμβάνουν ιδιαίτερος σοβαρές περιστάσεις, ένα κράτος μέλος δύναται να προβλέπει διαφορετικές ποινικές κυρώσεις.
3. Η παράγραφος 1 δεν θίγει την άσκηση πειθαρχικών εξουσιών κατά δημόσιων λειτουργών από ενός αρμόδιες αρχές.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τυχόν κυρώσεις άλλου είδους, οι οποίες δεν είναι δυνατό να εξομοιωθούν με ποινικές κυρώσεις και οι οποίες έχουν ήδη επιβληθεί στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια συμπεριφορά, είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό ενός ποινής που πρέπει να επιβληθεί στο εν λόγω πρόσωπο για την τέλεση ενός αδικήματος του Τίτλου II.

Άρθρο 8

Κατώτατα όρια των ποινών φυλάκισης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η τέλεση των αδικημάτων που εμπίπτουν στο άρθρο 3 και στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 4 και τα οποία αφορούν ωφέλημα ή βλάβη τουλάχιστον 100.000 ευρώ τιμωρούνται:
 - α) με ελάχιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών·
 - β) με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον πέντε ετών.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η τέλεση των αδικημάτων που εμπίπτουν στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3 και τα οποία αφορούν ωφέλημα ή βλάβη τουλάχιστον 30.000 ευρώ τιμωρούνται:

α) με ελάχιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών·

β) με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον πέντε ετών.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η τέλεση των αδικημάτων που εμπίπτουν στον Τίτλο II επισύρει μέγιστη ποινή φυλάκισης δέκα ετών τουλάχιστον, σε περίπτωση που η αξιόποινη πράξη ετελέσθη στο πλαίσιο όπως λειτουργίας εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια όπως απόφασης-πλαισίου 2008/841.

Άρθρο 9

Είδη ελάχιστων κυρώσεων για τα νομικά πρόσωπα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι νομικό πρόσωπο που υπέχει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 6 υπόκειται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, όπως οποίες περιλαμβάνονται χρηματικές ποινές ή πρόστιμα, και, ενδεχομένως, όπως κυρώσεις, όπως:

α) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·

β) μέτρα προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας·

γ) θέση υπό δικαστική εποπτεία·

δ) δικαστική εκκαθάριση·

ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη του αδικήματος.

Άρθρο 10

Δέσμευση και δήμευση

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δέσμευση και δήμευση των προϊόντων και οργάνων των αδικημάτων που αναφέρονται στον Τίτλο II, σύμφωνα με την οδηγία .../.../... [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση]³⁴.

³⁴ Θα θεσπιστεί μετά την πρόταση COM(2012) 85.

Άρθρο 11
Διεθνής δικαιοδοσία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεμελιώσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους για τα αδικήματα που αναφέρονται στον Τίτλο II, εφόσον:
 - α) το αδίκημα διαπράττεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφός τους· ή
 - β) ο δράστης του αδικήματος είναι υπήκοος τους.
2. Για την περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η διεθνής δικαιοδοσία τους δεν εξαρτάται από τον όρο ότι η δίωξη μπορεί να κινηθεί μόνον κατόπιν έγκλησης του θύματος στον τόπο όπου διαπράχθηκε το αδίκημα ή καταγγελίας από το κράτος του τόπου όπου διαπράχθηκε το αδίκημα.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι στη διεθνή δικαιοδοσία τους υπάγονται περιπτώσεις όπου το αδίκημα διαπράττεται μέσω τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών προσβάσιμης από το έδαφός τους.

Άρθρο 12
Παραγραφή των αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν προθεσμία παραγραφής εντός της οποίας είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί η διερεύνηση, δίωξη, εκδίκαση και έκδοση απόφασης δικαστηρίου σχετικά με αδικήματα αναφερόμενα στον Τίτλο II, καθώς και στο άρθρο 5, διάρκειας τουλάχιστον πέντε ετών από τον χρόνο διάπραξης του αδικήματος.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η προθεσμία παραγραφής διακόπτεται και αρχίζει εκ νέου με κάθε πράξη αρμόδιας εθνικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης, ιδίως, της πραγματικής έναρξης της διερεύνησης ή της δίωξης, μέχρι τουλάχιστον δέκα έτη από τον χρόνο διάπραξης του αδικήματος.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να είναι δυνατή η εκτέλεση ποινής η οποία έχει επιβληθεί συνεπεία οριστικής καταδίκης για αδίκημα αναφερόμενο στον Τίτλο II, καθώς και στο άρθρο 5, επί ικανό χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι βραχύτερο των δέκα ετών από τον χρόνο επιβολής της οριστικής καταδίκης.

Άρθρο 13
Ανάκτηση

Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την ανάκτηση ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως στο πλαίσιο της τέλεσης αδικημάτων τα οποία αναφέρονται στον Τίτλο II.

Άρθρο 14

Διάδραση με άλλες εφαρμοστέες νομικές πράξεις της Ένωσης

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν επηρεάζεται από την εφαρμογή διοικητικών μέτρων, ποινών και προστίμων που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως αυτών κατά την έννοια των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου³⁵, ή στο εθνικό δίκαιο που θεσπίζεται προς συμμόρφωση με ειδική υποχρέωση βάσει του δικαίου της Ένωσης. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οποιεσδήποτε ποινικές διαδικασίες κινούνται βάσει των εθνικών διατάξεων για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγουν τη χρηστή και αποτελεσματική εφαρμογή διοικητικών μέτρων, χρηματικών ποινών και προστίμων τα οποία δεν είναι δυνατό να εξομοιωθούν με ποινική διαδικασία και προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης ή σε εθνικές διατάξεις εφαρμογής.

Τίτλος IV: Τελικές διατάξεις

Άρθρο 15

Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης)

1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνεργάζονται μεταξύ τους για την καταπολέμηση των αξιόποινων πράξεων οι οποίες αναφέρονται στον Τίτλο II. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή παρέχει κάθε αναγκαία τεχνική και επιχειρησιακή βοήθεια που ενδεχομένως χρειάζονται οι αρμόδιες εθνικές αρχές προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός των ερευνών τους.
2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες με την Επιτροπή, προκειμένου να διευκολύνεται η εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών και να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική δράση κατά των αξιόποινων πράξεων οι οποίες αναφέρονται στον Τίτλο II. Η Επιτροπή και οι αρμόδιες εθνικές αρχές λαμβάνουν υπόψη, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τις απαιτήσεις του απόρρητου των ερευνών και της προστασίας των δεδομένων. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε κράτος μέλος, όταν παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή, μπορεί να θέσει ειδικούς όρους ως προς τη χρήση των πληροφοριών, είτε από την Επιτροπή είτε από άλλο κράτος μέλος στο οποίο ενδέχεται να διαβιβασθούν οι πληροφορίες αυτές.

Άρθρο 16

Κατάργηση των συμβάσεων ποινικού δικαίου για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Ιουλίου 1995, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών πρωτοκόλλων της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1996, της 29^{ης} Νοεμβρίου 1996 και της 19^{ης} Ιουνίου 1997, καταργείται με ισχύ από την [ημερομηνία εφαρμογής σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο].

³⁵ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1.

Άρθρο 17
Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο έως την ..., τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19
Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος